

KoMbi

Porvoon kansalaisopisto – Borgå medborgarinstitut

TEATTERITAITEEN
OPETUSSUUNNITELMA 2018
YLEINEN OPPIMÄÄRÄ

Sisällysluettelo

1. TEATTERITAITEEN PERUSOPETUSSUUNNITELMA	3
1.1. VAPAAN SIVISTYSTYÖN LAKI JA ASETUS	3
1.3. OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEET	3
1.4. TOIMINTAKULTTUURI	4
2. OPINTOJEN LAAJUUS JA RAKENNE	4
2.1. OPINTOJEN LAAJUUS	4
2.2. OPINTOJEN RAKENNE	4
3. HENKILÖKOHTAINEN OPPIMISSUUNNITELMA (HOPS)	5
4. OPPIMISEN ARVIOINTI	5
4.1. ARVIOINNIN TEHTÄVÄ	5
4.2. ARVIOINTI OPINTOJEN AIKANA	6
4.3. OSAAMISEN TUNNISTAMINEN JA OPINTOJEN HYVÄKSI LUKEMINEN	6
4.4. TODISTUKSET JA NIIHIN MERKITTÄVÄT TIEDOT	6
5. TEATTERITAIDE	7
OPINTOJEN RAKENNE IKÄVUOSITTAIN	7
5.1. VARHAISIÄN TEATTERIKASVATUS	7
5.2. TEATTERITAITEEN YHTEISET OPINNOT	8
5.3. TEATTERITAITEEN TEEMAOPINNOT	11
5.4. TYÖTAVAT TEATTERITAITEEN OPETUKSESSA	13
5.5. OPPIMISEN ARVIOINTI TEATTERITAITEEN OPETUKSESSA	13

1. Teatteritaiteen perusopetussuunnitelma

1.1. Vapaan sivistystyön laki ja asetus

Vapaan sivistystyön lain mukaisesti (29.12.2009/1765) Porvoon kansalaisopisto järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Vapaana sivistystyönä järjestettävän koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Vapaassa sivistystyössä korostuu omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus.

1.2. Kansalaisopiston toiminta-ajatus

Kansalaisopiston toiminta-ajatuksena on toimia aidosti kaikkien lähellä ja tarjota palveluitaan eri puolella Porvoota. Kansalaisopisto toiminnan kannalta on tärkeää tuntee toiminta-alueen asukkaiden oppimistarpeet. Tavoitteena on vahvistaa tasa-arvoa ja toimintojen saavutettavuutta sekä lisätä aliedustettujen ryhmien mahdollisuuksia osallistua kansalaisopiston tarjoamaan toimintaan. Osana Porvoon kaupunkia kansalaisopisto toteuttaa toiminnassaan kaupungin toimintastrategiaa ja arvoja. Porvoon visio on olla kasvualusta – mahdollisuus uusille avauksille ja uudelle kasvulle. Kaupungin toimintaa ohjaaviksi toimintaperiaatteiksi on määritelty rohkeasti eteenpäin, yhdessä, arvostaen ja vastuullisesti.

1.3. Opetussuunnitelman perusteet

Opetussuunnitelma on laadittu yhteistyössä opiston opettajien, oppilaitosjohdon ja muun opiston henkilökunnan kanssa. Opiskelijoille ja heidän vanhemmilleen järjestetään asiaa koskeva kuulemistilaisuus. Opetussuunnitelma pohjautuu Opetushallituksen laatiman opetussuunnitelman perusteisiin.

Opetuksen laajuus on yleisen oppimäärän mukaisesti 500 tuntia. Opetuksen rakenne on kuvattu kappaleessa 2 ja arviointi kappaleessa 4 ja 5.5.. Opetussuunnitelman toteutumista seurataan ja sitä kehitetään suunnitelmallisesti ottaen huomioon ajan tuomat tarpeet ja muutokset. Porvoon kansalaisopistolla noudatetaan suunnitelmaa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Opettajat kertovat toimintaperiaatteet ryhmissä. Lisäksi käytännön työkaluna opistolla on kaikille opiskelijoille ja heidän huoltajilleen jaettava **Toimintaohje työrauhan turvaamiseksi.**

1.4. Toimintakulttuuri

Taiteen perusopetuksessa toimintakulttuuri perustuu kansalaisopiston arvopohjalle ja oppimiskäsitykselle. Välittävä kohtaaminen ja kunnioittava vuorovaikutus ovat keskeisiä toiminnassa. Toimintakulttuurin tavoitteena on luoda oppimista ja hyvinvointia edistävää, kestävää elämäntapaa. Toimintakulttuurissa hyväksytään myös oppiminen epäonnistumisen kautta. Osallisuus syntyy avoimesta ja rakentavasta vuorovaikutuksesta, joka käsittää sekä oppilaitosyhteistyön että huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävän yhteistyön.

Toimintakulttuuria kehitetään jatkuvasti pedagogiikassa, taiteenalan osaamisessa ja oppilaitoksen käytännöissä. Taiteen perusopetuksen kokonaisvaltainen kehittäminen on osa oppilaitoksen johtamista ja oppilaitoksen arkikäytäntöjen organisointia, suunnittelua, toteuttamista ja arviointia. Toimintakulttuurissa otetaan huomioon kulttuurinen monimuotoisuus, kielitietoisuus ja tekijänoikeudet.

Porvoon kansalaisopisto päättää taiteen perusopetuksen opiskelijavalinnasta. Kaikki halukkaat pyritään ottamaan mukaan. Porvoon kaupungin tulee taata taiteen perusopetuksen yleiseen oppimäärään kuuluvien opintojen jatkuvuus niin, että opiskelijan on mahdollisuus saada opintonsa päätökseen.

2.OPINTOJEN LAAJUUS JA RAKENNE

2.1. Opintojen laajuus

Yleisen oppimäärän laskennallinen laajuus on 500 tuntia, josta yhteisten opintojen laskennallinen laajuus on 300 tuntia ja teemaopintojen 200 tuntia. Opintojen laajuuden laskennallisena perustana käytetään 45 minuutin pituista oppituntia. Annettavan opetuksen määrän tulee mahdollistaa opetussuunnitelmassa määriteltujen tavoitteiden ja sisältöjen saavuttaminen. Yleisen oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta järjestettäessä pyritään joustavuuteen niin, että opiskelijan ikä, aiemmin hankitut taidot ja tiedot sekä käytettävät opetusmenetelmät otetaan huomioon.

2.2. Opintojen rakenne

Yleisen oppimäärän opinnot muodostuvat taiteenalan **yhteisistä opinnoista** ja **teemaopinnoista**. Yhteisten opintojen tarkoituksena on taiteenalan perustaitojen hankkiminen. Teemaopinnoissa tarkoituksena on yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen laajentaminen. Opetusta voidaan järjestää joko säännöllisenä viikko-opetuksena tai kurssimuotoisena opetuksena. Opiskelija voi rakentaa yksilöllisen opintopolun tarjottavien kurssikokonaisuuksien pohjalta.

Yleiseen oppimäärään kuuluvien opintokokonaisuuksien lisäksi oppilaitos voi tarjota valinnaisia opintokokonaisuuksia.

Opiskelijan on osoitettava todistuksen antajalle kaikki päättötodistuksen saamiseksi oikeuttavat opinnot suoritetuiksi. Taiteen perusopetuksen yleinen oppimäärä voi sisältää valinnaisia opintokokonaisuuksia, joita voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden taiteen perusopetusta antavien oppilaitosten kanssa.

Opetusjärjestelyissä on otettava huomioon taiteenalan luonne. Oppimistapahtumassa on keskeistä omien kokemusten, ajatusten ja tunteiden pohdinta ja niiden työstäminen taiteelliseen muotoon. Taiteellinen työskentely on pitkäjänteistä ja taitojen oppiminen tapahtuu vähitellen ja vaatii aikaa. Opintokertoja tulee olla riittävä määrä yhteisten opintojen aikana, teemaopinnoissa yksittäiset opintokerrat voivat olla pidempiä kuin yhteisissä opinnoissa.

Porvoon kansalaisopisto määrittelee yhteisten opintojen ja teemaopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Opintotarjonta ja järjestys määritellään paikallisesti ja paikalliset tarpeet huomioon ottaen. Opintokokonaisuuksien toteuttamisesta päättää kansalaisopisto. Koulutuksen järjestäjä voi tarjota varhaisiän, lasten ja nuorten sekä aikuisten taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opintoja opetussuunnitelmiansa mukaan.

3. Henkilökohtainen oppimissuunnitelma (HOPS)

Mikäli opiskelija ei kykene opiskelemaan opetussuunnitelman mukaisesti, opetussuunnitelman tavoitteita voidaan eriyttää vastaamaan oppilaan edellytyksiä laatimalla opiskelijalle henkilökohtainen oppimissuunnitelma (Hops) yhteistyössä opiskelijan ja huoltajan kanssa. Hops:ssa määritellään opintojen yksilölliset tavoitteet, sisällöt, opiskelu-aika, opetuksen toteuttamistapa, tarvittavat tukitoimet ja arviointimenettelyt.

Henkilökohtaista oppimissuunnitelmaa tehtäessä on huomioitava, että opintojen tavoitteet ovat opiskeltavan taiteenalan tavoitteiden mukaiset. Opiskelijalta edellytetään kykyä käyttää hyväkseen annettua opetusta. Opiskelu voi tapahtua yksilöopetuksena tai ryhmäopetuksena.

4. OPPIMISEN ARVIOINTI

4.1. Arvioinnin tehtävä

Arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan edistymistä opinnoissa. Palaute on vuorovaikutteista ja edistää opiskelijan osallisuutta. Arviointi on oppimiseen kannustavaa, rohkaisevaa, oikeudenmukaista ja eettistä. Arviointi ohjaa opiskelijaa omien tavoitteiden asettamiseen sekä oppimisprosessin ja sen eri vaiheiden ymmärtämiseen. Monipuoliseen, jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja sekä ohjausta itsearviointiin ja vertaisarviointiin.

4.2. Arviointi opintojen aikana

Taiteen perusopetusta arvioidaan Opetushallituksen ohjeiden mukaisesti. Koulutuksen arviointi sisältyy vuosittaiseen kurssisuunnitelmaan, sitä kehitetään koko ajan ja se tukee elinikäistä oppimista. Suunnittelu-toteutus-arviointiprosessi on jatkuvaa ja sen toteuttamiseen osallistuvat oppilaitosjohto, opetuksesta vastaavat opettajat, toimistohenkilökunta ja opiskelijat. Arviointi toteutetaan oppitunneilla. Opiskelija saa työskentelystään ja suorituksistaan sanallista palautetta suullisesti ja/tai kirjallisesti koko opintojensa ajan. Arviointi on osallistavaa ja tukee oppimismotivaatiota. Vanhempia, huoltajia ja muita sidosryhmiä kuullaan säännöllisesti.

Lasten ja nuorten teatteritaiteen opetuksessa annetaan opiskelijalle ja hänen huoltajalleen tietoa opiskelijan vuoden aikana suorittamista opintokokonaisuuksista Porvoon kansalaisopiston opetussuunnitelmassaan päättämällä tavalla. Arviointia täsmennetään taiteenaloittain.

4.3. Osaamisen tunnistaminen ja opintojen hyväksi lukeminen

Opiskelijalla on oikeus saada hyväksi luetuksi myös aiemmin ja/tai muualla suoritettua taiteen perusopetuksen opintokokonaisuudet. Muualla hankitun osaamisen tunnistaminen tehdään perustuen kirjallisiin selvityksiin opiskelijan opinnoista tai osaamisesta sekä suhteessa kunkin hyväksi luettavan opintokokonaisuuden tavoitteisiin ja sisältöihin. Opiskelijan siirtyessä oppimäärästä toiseen osaamisen tunnistamisessa ja tunnustamisessa menetellään kuten edellä on kuvattu. Oppilaitoksen rehtori päättää, mitkä opinnot voidaan lukea hyväksi teatteritaiteen perusopetuksen osalta.

4.4. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Opiskelija saa taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistuksen suoritettuaan 500 tunnin laajuuteen sisältyvät 300 tunnin yhteiset opinnot ja 200 tunnin teemaopinnot. Kaikki opiskelijan suorittamat opintokokonaisuudet merkitään päättötodistukseen. Päättötodistus voi sisältää liitteitä. Opiskelijalle annetaan pyydettäessä osallistumistodistus suoritetuista taiteenalan yleisen oppimäärän opinnoista. Osallistumistodistus voi sisältää liitteitä.

5. TEATTERITAIDE

Taiteen perusopetuksessa teatteritaiteen yleisen oppimäärän tehtävänä on vahvistaa opiskelijoiden aktiivista toimijuutta ja teatteritaiteen ymmärrystä. Opetuksessa tuetaan opiskelijoita taiteen omaehtoiseen tekemiseen ja henkilökohtaiseen tulkintaan. Opetus kannustaa opiskelijoita rakentavaan toimintaan yksilönä sekä vuorovaikutukseen ryhmän jäsenenä.

Teatteritaidetta voi opiskella monesta eri lähtökohdasta: Esiintymisvalmiudet, näyttelijäntyö, käsikirjoittaminen, dramaturgia, ohjaajantaide tai visuaalinen taide (lavastus, puvustus, valaistus). Teatteritaide on luonteeltaan laaja-alainen, eri taiteen lajeja sisältävä taidemuoto. Opetusta voidaan toteuttaa eri yhteisöissä ja ympäristöissä. Yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteissa teatteritaide konkretisoituu erilaisina esityksinä ja esittämisen muotoina.

Opetuksessa tuetaan opiskelijoiden iloa, uteliaisuutta ja motivaatiota opiskella ryhmässä toimien. Teatteritaiteen opiskelun tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden kulttuurista osaamista kehittämällä heidän esiintymistaitojaan ja teatteritietojaan. Opiskelijaa ohjataan sitoutuneeseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn. Yleisen oppimäärän opinnot luovat valmiuksia eri alojen jatko-opintoihin, yhteiskunnalliseen osallisuuteen ja muuttuvaan työelämään.

Opintojen rakenne ikävuosittain

Teatteriopetus jakaantuu eri-ikäisille suunnattuihin opintokokonaisuuksiin:

- Satuteatteri
- Lastenteatteri
- Nuortenteatteri
- Produktioteatteri

Satuteatterissa opetus on valmentavaa varhaisiän opetusta ja se on suunnattu 6-8 vuotiaille lapsille. Satuteatteri kestää yhden lukuvuoden ja opetusta annetaan yhteensä vähintään 32 oppituntia. Opetuskerran pituus on 60 min.

Lastenteatteri on suunnattu 9-12 vuotiaille koululaisille. Opetusta järjestetään vähintään 60 oppituntia lukuvuodessa. Opetuskerran pituus on 90 min eli kaksi oppituntia.

Nuorten teatteri on suunnattu yli 12 vuotiaille. Opetusta järjestetään vähintään 90 oppituntia lukuvuodessa. Opetuskerran pituus on 135 min eli 3 oppituntia.

5.1. Varhaisiän teatterikasvatus

Varhaisiän teatterikasvatuksen tavoitteena on rohkaista ja innostaa oppilasta ilmaisemaan itseään teatterileikin ja teatteritaiteen keinoin, sekä saamaan kokemuksia ja elämyksiä teatterin tekemisestä ja kokemisesta.

Satuteatteriopinnot ovat osa varhaisiän teatterikasvatusta ja ovat luonteeltaan valmentavia opintoja.

5.2. Teatteritaiteen yhteiset opinnot

Teatteritaiteen yhteisissä opinnoissa tutustutaan teatteritaiteeseen erilaisten harjoitteiden ja esitysten tekoprosessien kautta. Opinnoissa keskustellaan ja toimitaan vuorovaikutteisesti ryhmässä sekä harjoitellaan erilaisia teatteritaitoja ja esiintymistaitoja (puhetta, fyysistä ilmaisua, äänenkäyttöä). Opintojen aikana tutustutaan erilaisiin esityksen lähdemateriaaleihin, esimerkiksi näytelmiin, runoihin, satuihin, elokuvaan, mediateksteihin, kuviin, ääniin tai elämäntarinoihin ja tuotetaan esitysten lähdemateriaaleja itse. Opintojen aikana harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista sekä omatoimista arviointia erilaisin työtavoin. Opiskelija voi halutessaan osallistua myös useammalle viikotunnille.

Teatteritaiteen yhteiset opinnot antavat oppilaalle henkilökohtaisen kokemuksen teatteriharrastuksesta. Teatteri on kiinteää ryhmätyötä, ja suurin osa opiskelusta tapahtuu kontaktiopetuksena. Tämän vuoksi vuorovaikutus ja ryhmätyötaidot ovat kiinteästi mukana kaikilla kursseilla. Teatteriopinnoissa työskentelymateriaalina on oppilaan oma keho, ääni ja mielikuvitus. Opiskelun tavoitteena on monipuolistaa ja vahvistaa oppilaan itseilmaisullisia keinoja ja rohkaista oppilasta omaan persoonalliseen ilmaisuun.

Teatteriopinnoissa keskeistä on esiintyminen ja esiintymiskokemuksen saaminen. Opintojen aikana esiinnytään omalle ryhmälle, muille jäsenille ja ryhmän ulkopuolisille katsojille. Oleellinen osa opintoja on esitysten valmistaminen erilaisin työtavoin. Oppilas saa käsityksen teatteriesityksen valmistamisen erilaisista käytännöistä ja työtavoista. Häntä opastetaan harjoittelemaan pitkäjänteisesti ja rakentamaan omaa, persoonallista taiteellista prosessiaan. Opinnoissa huomioidaan opiskelijan ikä ja kehitys sekä pyritään tukemaan opiskelijaa hänen identiteettinsä rakentumisessa, luovassa ilmaisussa sekä opettamaan keinoja ilmaista itseään.

Opintojen rakenne

Teatteritaiteen yhteiset opinnot ovat kestoltaan 300 oppituntia. Yhteiset opinnot jakautuvat rakenteellisesti seuraaviin kokonaisuuksiin:

- Peruskurssi
- Ilmaisun perusteet
- Esitykseen tähtäävät opinnot

Opinnot alkavat teatterin peruskurssista, joko jo lastenteatteriopinnoissa tai nuorten teatteriopinnoissa siitä riippuen minkä ikäisenä oppilas aloittaa opinnot. Opintokokonaisuus pitää sisällään peruskurssin, ja sen jälkeen ilmaisun perusteita ja esitykseen tähtääviä opintoja. Teatterin perusteiden opinnot (suositellaan käytäväksi) kestävät kaksi vuotta, jonka jälkeen oppilas voi suorittaa muut opinnot haluamassaan järjestyksessä riippuen siitä, millaisia kursseja oppilaitos minäkin lukuvuonna järjestää hänen ikäryhmälleen.

Oppilas, joka ei ole suorittanut peruskurssia, voidaan ryhmän ohjaajan päätöksellä ottaa osaksi jatkoryhmää, jos ryhmässä on tilaa. Ryhmän ohjaaja voi hyväksyä ryhmään henkilön, jonka katsoo kykenevän ryhmätyöskentelyyn ja jonka vuorovaikutustaidot mahdollistavat liittymisen jatkoryhmään. Tällaisia taitoja (hyväksyttävä) oppilas on voinut saada esim. muissa harrastuksissa, koulussa tms.

Opintokokonaisuus 1

TEATTERIN PERUSTEET

Teatteritaiteen opinnot suositellaan aloitettavaksi teatterin perusteet -kurssilla. Teatterin perusteet opinnot suoritetaan, joko osana lastenteatteri I tai nuorten teatteri I kurssia.

Teatterin perusteet -kurssille opiskelijat otetaan ilmoittautumisjärjestyksessä. Opintojen aloitusikä vaikuttaa peruskurssin tuntimäärään ja keston. Ikäluokka 9-12- vuotiaat aloittavat lastenteatteri I kokonaisuudesta, ja opetusta järjestetään lukuvuoden aikana yhteensä 60 oppituntia (15 x syksyllä ja 15 x keväällä). Opetuskerran pituus on 90 min eli 2 oppituntia. Lastenteatteri I -kurssia käydään kaksi vuotta, jotta oppilas saa tarvittavat perusvalmiudet siirtyäkseen lastenteatteri II kurssille tai nuorten teatteriin.

Teatterin perusteet -kurssin voi aloittaa myös nuorten teatteri I kokonaisuudesta. Tämä on suunnattu 12 vuotta täyttäneille tai sitä vanhemmille, jotka haluavat aloittaa teatteritaiteen opinnot. Nuorten teatteri I kokonaisuudessa opetusta järjestetään lukuvuoden aikana yhteensä 90 h (15 x syksyllä ja 15 x keväällä). Opetuskerran pituus on 135 min eli 3 oppituntia. Nuortenteatteri I kurssia käydään kaksi vuotta, jotta oppilas saa tarvittavat perusvalmiudet.

Teatterin perusteet -kurssin tavoite:

Teatterin perusteet kurssilla opiskelija tutustuu teatteriin taidemuotona ja oppii käytännön harjoituksia tekemällä keskeisiä käsitteitä ja työtapoja. Kurssilla luodaan ilmaisuvaikeudet ja tutustutaan näyttämötyöskentelyyn ja omaan ilmaisuun. Kurssilla opiskelijaa kannustetaan vuorovaikutukseen ja kontaktiin. Teatterin perusteet -kurssilla oppilas oppii vastuullisen ryhmäläisen työtavat, joita edellytetään myöhemmissä teatteriopinnoissa. Kurssilla tehdään erilaisia keskittymis-, läsnäolo- ja vuorovaikutusharjoituksia sekä luodaan pohja omaääniselle teatterin tekemiselle rohkaisemalla oman mielikuvituksen käyttämiseen ja heittäytymiseen. Peruskurssin käytyään opiskelijalla on oikeus jatkaa teatteriharrastustaan omalle ikäryhmälleen suunnatuilla muilla kursseilla.

Opintokokonaisuus 2

ILMAISUN PERUSTEET

Peruskurssin käytyään opiskelijan teatterituntemusta ja oman ilmaisun syventämistä jatketaan näyttelijäntyön eri osa-alueilla, perehtyen teatteriin taide-muotona sekä oman tekijyyden, mielikuvituksen ja ilmaisun laajentamiseen tähtäävillä opinnoilla.

Ilmaisun perusteita ovat: ilmaisu ja improvisaatio, ääni ja liike, roolityöskentely -kurssit, jotka ovat osana lastenteatteri I kokonaisuutta tai muut teatterikurssit. Nuorten teatterissa ilmaisun perusteet ovat osana kaikkia nuorten teatterin opintokokonaisuuksia.

1. ILMAISU JA IMPROVISAATIO

Kurssilla tehdään erilaisia ilmaisu- ja improvisaatioharjoituksia ryhmässä, pienryhmissä ja pareittain. Oppilasta totutellaan esiintymään muiden ryhmäläisten edessä sekä toimimaan

aktiivisena ja rakentavaa palautetta antavana katsojana. Improvisaatioharjoituksissa keskeistä on vuorovaikutus, läsnäolo ja kontakti toisten kanssa. Harjoituksilla ohjataan oppilasta toisten kuuntelemiseen ja yhteistyöhön kohtauksen tekemisessä. Tavoitteena on ryhmässä toimimisen ja keskittymiskyvyn paraneminen. Kurssi antaa myös valmiuksia osallistua aktiivisesti ja omaa luovuutta ja spontaaniutta hyödyntäen kursseille, jotka tähtäävät esitykseen.

2. ÄÄNI JA LIIKE

Kurssilla tutustutaan ja käydään läpi oman kehon ilmaisukeinoja sekä tutustutaan teatterin äänimaailmaan. Kurssilla tehdään erilaisia puhe-, liike- ja äänenkäyttöharjoituksia. Liikeharjoitusten pohjana voidaan käyttää esimerkiksi miimiharjoituksia, naamiotyöskentelyä tai liikeharjoituksia käyttäen hyväksi erilaista lähdemateriaalia. Kurssilla tuetaan elinikäistä oppimista, ohjataan opiskelijaa haastamaan itsensä ja ottamaan kontaktia muihin ryhmäläisiin.

3. TEKSTISTÄ ROOLITYÖSKENTELYYN

Oppilas harjoittelee roolityötä sekä vuorovaikutusta ja kontaktia toisen esiintyjän ja yleisön kanssa. Oppilas tarkastelee kuviteltuja henkilöitä ja harjoittelee fiktiivisen roolin rakentamista ja roolissa toimimista kohtauksessa. Oppilas tutustuu erilaisiin tekstimateriaaleihin ja harjaantuu tarkastelemaan, tulkitsemaan ja analysoimaan teatteritekstejä. Opinnoissa perehdytään erilaisiin keinoihin rakentaa fiktiivistä roolia ja harjoitellaan kohtaustyöskentelyä yhdessä toisten esiintyjien kanssa. Oppilas oppii ymmärtämään esityksen harjoitusprosessin eri vaiheita.

4. MUUT TEATTERIKURSSIT

Opintokokonaisuus voidaan räätälöidä paikallisten tarpeiden mukaan ja oppilaiden mielenkiinnon kohteita kuunnellen. Kurssi antaa mahdollisuuden tarttua ajankohtaisiin aiheisiin tai ilmiöihin sekä tehdä yhteistyötä muiden taideoppilaitosten, yhdistysten ja tahojen kanssa. Opintokokonaisuuden painopiste voi olla jokin valtakunnallisessa opetussuunnitelmassa määritelty teema tai asia esimerkiksi kestävä kehitys, kansainvälisyys tai ihmisoikeudet. Näitä kursseja voidaan myös räätälöidä opiskelijalle, joka haluaa suorittaa teatteriopintojaan niin, että painotus on jokin muu kuin näyttelijäntyö. Opiston resurssien puitteissa kurssi antaa opiskelijalle mahdollisuuden painottua esim. ohjaamiseen, dramaturgiaan/ käsikirjoittamiseen tai teatterin visuaaliseen puoleen.

Opintokokonaisuus 3

ESITYKSEEN TÄHTÄÄVÄT OPINNOT

Opintojen aikana oppilas osallistuu useisiin taiteellisiin prosesseihin, joilla on esityksellinen tavoite. Ryhmän toiminnalle luo esityksen valmistaminen pitkäkestoisen, yhteisen tavoitteen, jonka puitteissa jokainen voi laajentaa oman ilmaisunsa ulottuvuuksia ja kehittyä omassa taiteellisessa prosessissaan. Opinnot antavat konkreettisen esimerkin siitä, miten teatteritaiteen avulla voidaan käsitellä ajankohtaisia yhteiskunnallisia ilmiöitä ja teemoja. Esitysten valmistamiseen voi osallistua paitsi näyttelijänä myös muita teatterin osa-alueita harjoitellen esim: (apulais)ohjaajana, valo- tai äänisuunnittelijana, skenografina jne.

TEKSTISTÄ TEATTERIKSI

Opintokokonaisuus kestää yhden lukuvuoden ja sen tavoitteena on valmistaa yhdessä esitys valmiiksi olevaa kirjallista materiaalia (näytelmäkirjallisuus, kaunokirjallisuus, runot tms.) hyödyntäen. Kurssilla toteutetaan dramaturgialtaan perinteinen juoninäytelmä, ja prosessin aikana opiskellaan näytelmän lukutaitoa ja dramaturgiaa. Kurssin tavoite on tutustuttaa esityksen valmistamisprosessiin. Opiskelija saa kokemuksen ja ymmärrystä siihen, millaisia työvaiheita esityksen valmistamisessa on, ja oppii teatterista ja näyttelijäntyöstä käytännössä muuntaessaan tekstin idean fyysiseksi näyttämötoiminnaksi. Osana prosessia voidaan hyödyntää teemaopintojen lyhytkursseja.

IDEASTA ESITYKSEKSI

Opintokokonaisuus kestää yhden lukuvuoden ja sen tavoitteena on valmistaa esitys ryhmän ideoiden pohjalta. Tässä devising-työskentelyssä tutustutaan non-lineaariseen kerrontaan ja nykyteatterin keinoihin, sekä käytetään inspiraatio- ja lähdemateriaalina muuta kuin perinteistä näytelmäkirjallisuutta. Oppilasta ohjataan ideoimaan itse ja annetaan välineitä, joilla oma idea saa teatterillisen muodon näyttämöllä. Tavoitteena on antaa vahva osallisuuden ja omistajuuden kokemus omaan esitykseen. Prosessissa voidaan hyödyntää myös teemaopintojen lyhytkursseja.

5.3. Teatteritaiteen teemaopinnot

Teemaopinnot syventävät opiskelijan ymmärrystä teatteritaiteesta ja sen tarjoamista monipuolisista mahdollisuuksista taideharrastajana. Teemaopinnot ovat laajuudeltaan 200 oppituntia ja rakentuvat esityksen valmistamisesta, esitysprosesseja tukevista sekä opiskelijan mielenkiinnon mukaisista lyhytkursseista.

Opintojen rakenne

Teatteritaiteen teemaopinnot jakautuvat neljään eri opintokokonaisuuteen.

Opintokokonaisuus 3 (teemat osana opetusta) ovat osa nuortenteatterin opetusta, joka tapahtuu omassa opetusryhmässä, muut opintokokonaisuudet oppilaan tulee valita täydentämään ja syventämään omaa teatteriopiskeluaan. Teemaopinnot sisältävät seuraavat opintokokonaisuudet:

- Kesäkurssitoiminta
- Teatterin teoria
- Teemat, jotka ovat osa normaalia opetusta
- Muut lyhytkurssit

Opintokokonaisuus 1

KESÄLEIRI MUSIIKKITEATTERISTA

Viikon kestävä kesäteatterileiri, jonka aikana oppilaat valmistavat leirin päätteeksi musiikkiteatteriesityksen. Opiskelijalla on hyvä olla aikaisempaa kokemusta esityksen valmistamisen prosessista, jolloin tämä teemaopintokokonaisuus syventää ja laajentaa aikaisempaa osaamista. Jaksolla keskeistä ovat paitsi esityksen valmistaminen myös

tutustuminen musiikkiteatteriin teatterin lajityyppinä. Opintokokonaisuus suunnataan ensisijaisesti kouluikäisille oppilaille. Opetusta annetaan 40 oppituntia viikon aikana.

Opintokokonaisuus 2

DRAMATURGIA

Vuoden kestävä opintokokonaisuus, joka suositellaan valittavaksi rinnakkaisopinnoiksi 11-vuotiaasta ylöspäin. Opetusta annetaan 25 oppituntia vuodessa.

Dramaturgiakurssilla opitaan minkä tahansa materiaalin työstämistä esitykseksi. Kurssilla opitaan dramaturgian peruskäsitteitä, rakenteen hahmottamista ja järjestämisen taitoa. Kurssilla harjoitellaan dramaturgista tapaa ajatella teatteria, jossa esityksen osatekijät on järjestetty tilaan, aikaan ja suhteeseen yleisön kanssa. Kurssin aikana opitaan aristoteelista dramaturgiaa sekä suljettua ja avointa draamamuotoa. Dramaturgisena materiaalina voi olla teksti mutta myös muunlainen materiaali: kuva, liike, ääni, puhelinluettelo tai vaikkapa sokeripala.

TEATTERIHISTORIA

Vuoden kestävä opintokokonaisuus, joka suositellaan valittavaksi rinnakkaisopinnoiksi 11-vuotiaasta ylöspäin. Opetusta annetaan 25 oppituntia vuodessa.

Kurssilla tutustutaan teatterin yhteiskunnalliseen merkitykseen ja muotoihin eri aikakausina antiikista nykyteatteriin. Opiskelija saa yleiskäsityksen länsimaisen teatterin historiasta. Kurssilla ohjataan opiskelijaa tutustumaan eri aikakausina kirjoitettuun näytelmäkirjallisuuteen sekä harjaantumaan tekstin analysointiin. Luettujen tekstiesimerkkien pohjalta kokeillaan erilaisia esittämisen tapoja ja tyylejä.

Opintokokonaisuus 3

DRAMATISOINTI

Dramatisointi on osana nuortenteatteri/teatterilaboratorio kurssin opetusta. Oppilaat päättävät aiheen, jota työstävät pienryhmissä tai koko ryhmänä ja opettelevat dramatisoimaan materiaalia esitykseksi. Dramatisointikurssi syventää ja laajentaa teatterilaboratorio-työskentelyä, joka on osa yhteisten opintojen esitykseen tähtäävää opintokokonaisuutta. Opetusta annetaan 30 oppituntia koko vuoden kestävässä opintokokonaisuudessa.

ROOLITYÖ JA TEKSTIT

Opiskelija harjoittelee roolityötä sekä vuorovaikutusta ja kontaktia toisen esiintyjän ja yleisön kanssa. Opiskelija tarkastelee kuviteltuja henkilöitä ja harjoittelee eri kohtauksissa fiktiivisen roolin rakentamista ja roolissa toimimista.

Opiskelija tutustuu erilaisiin tekstimateriaaleihin ja harjaantuu tarkastelemaan, tulkitsemaan ja analysoimaan teatteritekstejä. Opinnoissa perehdytään erilaisiin keinoihin rakentaa fiktiivistä roolia ja harjoitellaan kohtaustyöskentelyä yhdessä toisten esiintyjien kanssa. Opiskelija oppii ymmärtämään esityksen harjoitusprosessin eri vaiheita. Opetusta annetaan 30 oppituntia koko vuoden kestävässä opintokokonaisuudessa nuortenteatterissa.

IMPROVISOINTI

Improvisointi on osa nuortenteatteri II:n näytelmätekstikurssin opetusta. Oppilaat tekevät erilaisia ilmaisu- ja improvisaatioharjoituksia ryhmässä, pienryhmissä ja pareittaan.

Improvisaatioharjoitukset syventävät näyttelijäntyön vuorovaikutusta, läsnäoloa ja kontaktia toisen kanssa. Opetusta annetaan 30 oppituntia koko vuoden kestävässä opintokokonaisuudessa.

OSALLISTAVAN TEATTERIN PERUSTEET

Opiskelija tutustuu teatterin prosessi- ja ryhmälähtöisiin esityksen rakentamisen työtapoihin. Osallistavan teatterin perusteet -teemaopinnot syventävät valittua osallistavaa menetelmää, johon tutustutaan nuorten teatteri II -kurssilla. Osallistavan teatterin kurssi voi olla mm. draamaprosessia, foorumteatteria, tarinateatteria, devising-teatteria, seikkailudraamaa tai yleisöä osallistavaa teatteria. Osallistavan teatterin perusteet ovat osa nuorten teatteri II:n osallistavan teatterin -kurssia. Opetusta annetaan 30 h koko vuoden kestävässä opintokokonaisuudessa.

TEATTERIN ERI OSA-ALUEET

Opiskelija tutustuu näytelmän työstämiseen ja produktiiviseen ajatteluun, jossa teatteriesitys nähdään tuotantona. Teatterin eri osa-alueet ovat osa nuorten teatteriryhmän produktioteatteria, jossa työstetään vuoden aikana esitys. Teatterin eri osa-alueet syventävät produktiivista ajattelua sekä auttavat ymmärtämään teatteriproduktion eri työvaiheita. Opetusta annetaan 30 oppituntia koko vuoden kestävässä opintokokonaisuudessa.

Opintokokonaisuus 4

MUUT LYHYT KURSSIT

Teemaopintoihin voi kuulua myös erilaisia lyhytkursseja, joilla syvennetään näyttelijäntyön osaamista, tutustutaan johonkin teatterimuotoon tai teatterin erilaisiin työnkuviin. Kurssi voi olla esimerkiksi akrobatiaa, laulunopetusta, miekkailua, draamaprosessityöskentelyä, lavastuksen tai puvustuksen suunnittelua, naamioteatteria, tanssiteatteria, dramaturgiaa tai dramatisoimista.

Lyhytkurssi voi olla osa esityksen valmistamiseen tähtäävää prosessia, jolloin kurssi lisää työskentelyaikaa pitkäjänteisyyttä ja syventymistä vaativiin prosesseihin.

5.4. Työtavat teatteritaiteen opetuksessa

Teatteritaiteen opiskelu tapahtuu ryhmässä, joten keskeisiä ovat ryhmätyö- ja vuorovaikutustaidot. Toisten työskentelyn kunnioittaminen, kannustaminen ja hyvänä vastaanäyttelijänä toimiminen ovat tärkeitä asioita ja näihin opiskelijoita kannustetaan. Teatteritaidetta opiskellaan kokeilemalla, harjoittelemalla ja vastuuta ottamalla. Sitoutuminen ja motivaatio työskentelyyn ovat opiskelussa tärkeitä ja näihin opiskelijaa tuetaan. Opiskelijoiden oman ilmaisu- ja havaintokyvyn harjoittaminen ovat keskeisiä teatteritaiteen opiskelussa. Työtavat valitaan siten, että ne tukevat opiskelijoiden kykyä ymmärtää omaa ja reflektoida omaa oppimistaan sekä kehittää näitä taitoja omassa taiteellisessa työskentelyssään. Työtavoissa korostuvat opiskelijan kehityksen jatkuva seuranta säännöllisen palautteenannon ja palautteen saamisen muodossa.

5.5. Oppimisen arviointi teatteritaiteen opetuksessa

Oppimisen arvioinnin tehtävänä teatteritaiteen opinnoissa on tukea opiskelijoiden edistymistä ja opinnoille annettujen tavoitteiden saavuttamista. Arviointi tukee opiskelijoiden oman taiteilijuuden, esiintymis- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä, omien tavoitteiden asettamista ja oman edistymisen seuraamista suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Oppimista

arvioidaan myönteisesti ja kannustavasti niin opintojen aikana kuin niiden päättövaiheessakin. Opiskelun ja oppimisen monipuolinen ja jatkuva arviointi koostuu erilaisista palautteen antamisen tavoista. Opiskelijat saavat henkilökohtaista palautetta opettajaltaan. Opiskelijoita kannustetaan myös jatkuvaan itsearviointiin ja vertaisarviointiin. Palaute kytkeytyy oppimisen tavoitteisiin ja on luonteeltaan ohjaavaa, jatkuvaa, kannustavaa ja pitkäkestoista. Arviointi tukee oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä sekä itseohjautuvuuden lisääntymistä. Oppimisen arviointi kohdistuu ainoastaan työskentelyyn, tavoitellun osaamisen karttumiseen sekä teatteritaitojen kehittymiseen, ei opiskelijan persoonaan. Arvioinnin ja palautteenannon antamisessa otetaan huomioon opiskelijoiden hyvän itsetunnon ja myönteisen minäkuvan kehittyminen.

TEATTERITAITEEN YLEISEN OPPIMÄÄRÄN ARVIOINNIN KOHTEITA OVAT:

- Teatteritaiteen osa-alueiden taidot, kuten esiintymistaidot, ohjaustaidot, visuaaliset taidot ja dramaturgiset taidot
- Vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot
- Oppilaan omien tavoitteiden asettaminen ja niiden saavuttaminen, itsereflektiotaitojen kehittyminen
- Oppilaan oma taiteellinen prosessi, oman ilmaisuvoiman kehittyminen
- Sitoutuminen ja vastuullinen työskentelyote esityksiin tähtäävissä prosesseissa

TODISTUS (Omalla sivullaan)

Todistuksen nimi, Koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen nimi, Taiteenala ja opinnot, joista päättötodistus annetaan, Opiskelijan nimi ja henkilötunnus, Opiskeluaika vuosina, Opiskelijan suorittamat yhteiset opinnot, opintokokonaisuuden nimi ja laajuus, Opiskelijan suorittamat teemaopinnot, opintokokonaisuuden nimi ja laajuus, Rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima, Opetusministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä tai kunnan päätös (päivämäärä) opetussuunnitelman hyväksymisestä, Maininta, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen vahvistamien taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.